

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25

www.fryslan.frl
provincie@fryslan.frl
www.twitter.com/provfryslan

Jorritsma Pluimvee BV
[redacted]
Hoarnestreek 10
8851 RN TZUMMARUM

Leeuwarden, 15 december 2017

Verzonden, **15 DEC. 2017**

Ons kenmerk : 01475381
Afd./Opgave : Team Groene regelgeving
Behandeld door : [redacted] / (058) 292 [redacted] of [redacted]@fryslan.frl
Uw kenmerk : 68090/TV/JP/189
Bijlage(n) : Bijlage 1: Motivering van het besluit
Bijlage 2: Commentaar op zienswijzen tegen ontwerpbeschikking Nbwet 1998 (01374664) Jorritsma Pluimvee B.V. te Tzummarum
Bijlage 3: AERIUS berekening (kenmerk: RtqzCBjQZqBy)

Onderwerp : Besluit vergunning ex art. 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming in samenhang met art. 2.7, tweede lid, aanhef en onder b, Besluit natuurbescherming, Jorritsma Pluimvee BV, Hoarnestreek 10 te Tzummarum

Geachte [redacted]

Overeenkomstig uw aanvraag en de daarbij behorende stukken heb ik besloten de gevraagde vergunning voor onbepaalde tijd te verlenen onder de navolgende voorschriften.

Voorschriften

- De vergunning geldt voor:
  - de maximale aantallen dieren in de voorgeschreven stalsystemen;
  - de maximale totale NH₃-emissies van de luchtwassers;
  - en de maximale NO_x-emissies van de werktuigen en WKK'szoals weergegeven in de tabel "Gewenste situatie" in overweging A4.3.
- Op de bedrijfslocatie aan de Hoarnestreek 10, 8851 RN te Tzummarum dient het voornemen te worden uitgevoerd zoals in deze beschikking en de bijbehorende stukken staat aangegeven.
- Op de bedrijfslocatie dient door de houder van deze vergunning door middel van een registratie op ieder moment te kunnen worden aangetoond dat de in het voorschrift 1 genoemde dieraantallen niet worden overschreden.

4. Voorschriften luchtwasser:
- 4.1. Een luchtwasser heeft een ammoniakverwijderingsrendement van ten minste 70%.
  - 4.2. Een luchtwasser moet zijn voorzien van een elektronisch monitoringssysteem, waarmee de volgende parameters worden geregistreerd:
    - a. de zuurgraad van het waswater;
    - b. de geleidbaarheid van het waswater in milliSiemens per centimeter;
    - c. de spuiwaterproductie in kubieke meter;
    - d. de drukval over het filterpakket in pascal;
    - e. het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp in kilowatt uur.
  - 4.3. Van de parameters c en e, moeten tevens de cumulatieve waarden worden geregistreerd.
  - 4.4. Indien uit de registratie als bedoeld in voorschrift 3 blijkt dat de parameters worden overschreden, moeten onmiddellijk maatregelen worden getroffen om een goede werking van de luchtwasser te waarborgen.
  - 4.5. Het waswater van de luchtwasser moet zijn voorzien van een debietmeting en een laagdebietalarmering die onmiddellijk in werking treedt als het debiet van het waswater te laag is voor een goede werking van de luchtwasser.
  - 4.6. De geregistreeerde waarden van de parameters genoemd in voorschrift 3 worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.
  - 4.7. Voor de registratie van de parameters, bedoeld in voorschrift 3 moeten doelmatige meetvoorzieningen aanwezig zijn die voldoen aan voorschrift 4.8 tot en met 4.10.
  - 4.8. Voor het meten van de spuiwaterproductie is per spuiwaterstroom in de spuiliding een elektromagnetische flowmeter geïnstalleerd.
  - 4.9. Ten minste eenmaal per zes maanden worden de EC-elektrode en de pH-elektrode gekalibreerd door een deskundige op het gebied van het kalibreren van elektrodes.
  - 4.10. Bewijzen van de kalibraties worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.
  - 4.11. Ten aanzien van het gebruik en onderhoud van een luchtwassysteem, worden gedragsvoorschriften opgesteld, waarin is aangegeven:
    - a. wanneer en op welke wijze de schoonmaak en het onderhoud van het luchtwassysteem door een deskundige op het gebied van luchtwassystemen zullen plaatsvinden;
    - b. wanneer en op welke wijze de visuele controles en schoonmaak van het luchtwassysteem door de drijver van de inrichting zullen plaatsvinden;
    - c. op welke wijze de waarden en instellingen van het luchtwassysteem die bepalend zijn voor de goede werking worden gecontroleerd, en
    - d. welke maatregelen als bedoeld in voorschrift 4.4 worden getroffen.
  - 4.12. Binnen twee maanden na het in werking treden van deze vergunning moet doormiddel van metingen worden aangetoond dat de luchtwasser onder representatieve bedrijfsomstandigheden het beoogde rendement van ten minste 70% ammoniakreductie behaalt .
  - 4.13. Metingen dienen te worden uitgevoerd door een geaccrediteerde organisatie, wanneer dit in wettelijke regelingen is voorgeschreven, of door een voor deze analysemethoden gecertificeerde organisatie.
  - 4.14. Indien luchtwasser het beoogde rendement niet behaalt, dienen binnen een maand maatregelen te worden getroffen aan het beoogde rendement te voldoen. Na het nemen van deze maatregelen moet door middel van een ammoniakemissiemeting worden aangetoond dat aan de emissie-eis wordt voldaan.

Deze stappen worden herhaald, zolang niet aan het voorgenomen reductierendement van 70% wordt voldaan.

4.15. Indien uit ammoniakmetingen en berekeningen blijkt dat niet wordt voldaan aan het beoogde reductierendement, moet vergunninghouder uiterlijk binnen drie maanden aan bevoegd gezag een plan van aanpak overleggen waarin ten minste het volgende is aangegeven:

- a. De maatregelen die door vergunninghouder genomen moeten worden ten-einde de in dit hoofdstuk beoogde rendement te realiseren;
- b. Het verwachte effect van elke te nemen maatregel op de normen;
- c. De fasering van realisatie van de maatregelen;
- d. De investerings- en exploitatiekosten van elke maatregel.

4.16. Vergunninghouder moet het voorgelegde plan van aanpak uitvoeren.

5. Alle gegevens betreffende de emissies van de luchtwasser en de WKK's moeten, onder vermelding van datum in een register worden opgenomen. Het register moet op verzoek van het bevoegd gezag ter inzage aanwezig zijn. Jaarlijks worden vóór 1 april de gemiddelde maandelijkse en de totale jaarlijkse emissies van het vorige jaar overgelegd aan Provincie Fryslân - afd. Omgevingszaken - Team Groene Regelgeving, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden en aan FUMO, Postbus 3347, 8901 DH Leeuwarden • J.W. de Visserwei 10, 9001 ZE Grou.

De vergunning staat op naam van Jorritsma Pluimvee BV en geldt voor de locatie Hoar-nestreek 10, 8851 RN te Tzummarum.

Voor de motivering van mijn besluit verwijs ik u naar bijlage 1.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

teamleider Groene Regelgeving

Van dit besluit zal kennis worden gegeven door publicatie in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad.

Gedurende de in de kennisgeving van dit besluit genoemde termijn van zes weken kan het besluit met onderliggende stukken op verzoek worden ingezien op het provinciehuis van de provincie Fryslân. Hiervoor kunt u telefonisch contact opnemen met het secretariaat van de Wnb: tel. (058) 292 89 95. Dit besluit en de kennisgeving worden ook gepubliceerd op de website van de provincie; zie: www.fryslan.frl/wetnatuurbescherming.

Gedurende de in de kennisgeving van dit besluit genoemde termijn van zes weken kan tegen dit besluit beroep worden ingesteld.

Beroep kan worden ingesteld door:

- belanghebbenden die tijdig een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit hebben ingediend;
- belanghebbenden die aan kunnen tonen redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest om een zienswijze tegen het ontwerp van het besluit in te dienen;

- belanghebbenden die bezwaren hebben tegen wijzigingen die in het vastgestelde besluit zijn aangebracht ten opzichte van het ontwerp van het besluit.

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een beroepschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD in Groningen.

Het beroepschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- d. de gronden van het beroep.

U kunt ook digitaal het beroep- en verzoekschrift indienen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Bijlagen

Bijlage 1: Motivering van het besluit

Bijlage 2: Commentaar op zienswijzen tegen ontwerpbeschikking Nbwet 1998 (01374664) Jorritsma Pluimvee B.V. te Tzummarum

Bijlage 3: AERIUS berekening (kenmerk: RtqzCBjQZqBy)

Afschriften

PSROM t.a.v. Postbus 31,9289 ZH te Drogeham

Gemeente Franekeradeel

Provincies Overijssel, Gelderland, Groningen, Drenthe en Noord-Holland

Bijlage 1: Motivering van het besluit

A. Weergave van de feiten

A1. Beschrijving van het aangevraagde project of andere handeling

Het project of de andere handeling waarvoor vergunning wordt aangevraagd is de volgende:

- Wijziging pluimveehouderij met mestvergistingsinstallatie Jorritsma Pluimvee BV, Hoarnestreek 10, 8851 RN te Tzummarum.

A2. De vergunningaanvraag

U heeft het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân (verder: GS) bij brief van 21 juli 2016 om een vergunning verzocht op grond van artikel 19d in samenhang met artikel 19kh, lid 7, van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet), welke bepalingen per 1 januari 2017 zijn vervangen door artikel 2.7, eerste lid, Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) en artikel 2.7, tweede lid, aanhef en onder b, Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb).

Uw aanvraag is op 22 juli 2016 door mij ontvangen en ingeboekt onder nummer 1337528.

Voor het aangevraagde project of andere handeling is niet eerder vergunning verleend op grond van de Nb-wet.

De volgende documenten worden geacht onlosmakelijk met uw aanvraag te zijn verbonden en maken onverkort deel uit van deze beschikking:

- AERIUS berekening van het verschil tussen de feitelijke situatie en de beoogde situatie;
- Vigerende omgevingsvergunning op 1 januari 2015;
- Onderbouwing van het feitelijk gebruik met behulp van een metelling (met hoogste veebezetting in de periode 2012-2014
- Tekening van de gewenste situatie;
- Tekening van de referentiesituatie;
- Gedateerde en ondertekende machtiging.

Op mijn verzoek heb ik op 2 september en 24 oktober 2016 en de volgende aanvullende gegevens van u ontvangen:

- Onderbouwing feitelijk gebruik mestvergistingsinstallatie;
- Onderbouwing vergunde kaders mestvergistingsinstallatie;
- Uitgebreide toelichting referentiesituatie en beoogde situatie voor de gehele inrichting (o.a. berekeningen van NOx-emissies);
- Onderbouwing feitelijk gehouden dieraantallen;
- Aangepaste AERIUS verschilberekening RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017).

Op 15 november 2017 heb ik bovendien de volgende aanvullende gegevens van u ontvangen:

- Aanvullende toelichting op dimensioneringsgegevens, met bijbehorende AERIUS-berekeningen.

Op basis van de hiervoor aangehaalde documenten is genoegzaam aangetoond dat de gehouden dieraantallen, die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 ten hoogste werden gehouden, niet passen binnen de kaders van de op 1 januari 2015 geldende vergunning. Ten opzichte van de bijgevolg vergunde stikstofdepositie vóór 1 januari 2015,

voorziet de aanvraag niet in een toename van de stikstofdepositie. Mede gezien het bepaalde in artikel 2.4 van de Regeling Natuurbescherming alsmede in aanmerking genomen dat met de feitelijk veroorzaakte stikstofdepositie vóór 1 januari 2015 als hier bedoeld rekening is gehouden in het Programma PAS 2015 – 2021 en de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling, kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, Wnb, in zoverre worden verleend.

Het toedelen van ontwikkelingsruimte kan hiervoor achterwege blijven.

De aanvraag voorziet in een overschrijding van de grenswaarde van 1 Mol/ha/jr van de gebieden Duinen Vlieland, Waddenzee, Duinen Terschelling en Duinen Ameland. Uw aanvraag voor een vergunning ziet tevens op een situatie als bedoeld in artikel 2.12, tweede lid, van het Bnb. Voor de gebieden Alde Feanen, Duinen Schiermonnikoog, Duinen en Lage Land Texel, Wijnjeterper Schar, Duinen Den Helder-Callantsoog, Bakkeveense Duinen, Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Weerribben, Norgerholt, Drentsche Aa-gebied, Holtingerveld, De Wieden, Dwingelderveld, Zwanenwater & Pettemerduinen, Schoorlse Duinen, Drouwerzand, Noord-Hollands Duinreservaat, Elperstroomgebied, Mantingerbos, Mantingerzand, Lieftingsbroek, Veluwe, Rijntakken, Vecht- en Beneden-Reggegebied, Bargerveen, Salandse Heuvelrug en Engbertsdijksvenen is 5% of minder van de depositieruimte voor grenswaarden beschikbaar, waardoor u niet kunt volstaan met een melding, maar genoodzaakt bent een aanvraag voor een vergunning in te dienen.

A3. Bevoegd gezag

Het project of de andere handeling waarvoor een vergunning wordt aangevraagd is geen project of andere handeling die op grond van artikel 1.3, vijfde lid, Wet natuurbescherming is aangewezen in het Besluit natuurbescherming. Gelet op artikel 1.3, eerste lid, Wet natuurbescherming is het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân (verder: GS) het bevoegd gezag inzake deze vergunningaanvraag.

Aangezien uw voornemen ten tijde van het nemen van het ontwerpbesluit tevens de depositie boven de grenswaarde veroorzaakt op Natura 2000-gebieden buiten Fryslân, is GS verplicht om dit besluit te nemen in overeenstemming met gedeputeerde staten van de betreffende provincie(s). Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Holland en Gelderland hebben ingestemd met het verlenen van deze vergunning.

Het project of de handeling kan voor de desbetreffende Natura 2000-gebieden geen andere gevolgen veroorzaken dan stikstofdepositie die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Er is derhalve geen sprake van overige effecten.

A3.1. Relevante Natura 2000-gebied of gebieden

Relevant ten aanzien van het bepalen van de vergunningplicht in deze beschikking zijn:

- Duinen Vlieland
- Waddenzee
- Duinen Terschelling
- Duinen Ameland
- Alde Feanen
- Duinen Schiermonnikoog
- Duinen en Lage Land Texel
- Wijnjeterper Schar
- Duinen Den Helder-Callantsoog
- Bakkeveense Duinen
- Drents-Friese Wold & Leggelderveld
- Weerribben
- Norgerholt
- Drentsche Aa-gebied
- Holtingerveld
- De Wieden

- Dwingelderveld
- Zwanenwater & Pettemerduinen
- Schoorlse Duinen
- Drouwenezand
- Noord-Hollands Duinreservaat
- Elperstroomgebied
- Mantingerbos
- Mantingerzand
- Lieftingsbroek
- Veluwe
- Rijntakken
- Vecht- en Beneden-Reggegebied
- Bargerveen
- Sallandse Heuvelrug
- Engbertsdijksvenen

De door de activiteit beoogde depositie is vergunningplichtig voor de bovenstaande gebieden. Ook de overige Natura 2000-gebieden zijn meegenomen in de overwegingen die hebben geleid tot dit besluit. Zie daarvoor de AERIUS berekening RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017) in de aanvraag.

A3.2. Coördinatie met andere wetgeving

Ingevolge artikel 3:20 Algemene wet bestuursrecht stel ik u er van in kennis dat voor de door u te verrichten activiteit, voor zover ons bekend, ook de volgende op de aanvraag te nemen besluiten nodig zijn:

Naam en adres van het bestuursorgaan, bevoegd tot het nemen van het besluit	Wettelijk voorschrift krachtens welk het besluit wordt genomen
<ul style="list-style-type: none"> • B&W Franekeradeel 	<ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsvergunning

A3.3 Wnb Soortenbescherming

In het kader van Hoofdstuk 3 van de Wnb (Soortenbescherming) heb ik het volgende vastgesteld.

De nieuwe stal (Stal 12) wordt gerealiseerd op het bouwkegel van het agrarisch bedrijf. Gezien de aard van het plangebied voor de nieuwe stal, zijn er geen broedplekken voor vogels (Wnb art. 3.1) of geschikte habitats voor andere streng beschermde soorten (Wnb art. 3.5) te verwachten. Wat algemenere soorten betreft (3.10 Wnb): deze zijn bij ministeriele regeling (Regeling natuurbescherming) of provinciale Verordening vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Het verlenen van ontheffing is daardoor niet noodzakelijk. De zorgplicht (art. 1.11 Wnb) blijft onverminderd van kracht.

A4. Procedure

A4.1. Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

De aanvraag is afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het ontwerpbesluit op de aanvraag heeft gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage gelegen in het provinciehuis te Leeuwarden. Gedurende deze termijn konden belanghebbenden bij ons college schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen over dit ontwerp naar voren brengen.

Voorafgaand aan de terinzagelegging heeft het bestuursorgaan in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad kennis gegeven van het ontwerp.

Vervolgens hebben wij een definitief besluit op de aanvraag genomen. Tegen dit besluit staat beroep open bij de Rechtbank Noord-Nederland.

Het besluit en de kennisgeving van het besluit kunnen worden geraadpleegd via de internet-site van de provincie Fryslân (www.fryslan.frl).

A4.2 Zienswijzen

Tot en met 9 januari 2017 heeft het ontwerpbesluit ter inzage gelegen.

In afwijking van de procedure zoals genoemd in artikel 44, derde lid, van de Nb-wet (oud) is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel tijdens de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te brengen.

Tegen dit ontwerpbesluit zijn een drietal zienswijzen bij ons binnengekomen.

De zienswijzen zijn ingediend door:

- I. Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel;
- II. diverse omwonenden van de Sédyk en de Hoarnestreek;
- III. de Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB) te Nijmegen.

Een reactie op de zienswijzen is te vinden in Bijlage 2 bij dit besluit. Korthedshalve is hieronder de conclusie uit Bijlage 2 opgenomen:

De zienswijzen van Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel en de Omwonenden Sédyk en Hoarnestreek geven geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Aan de zienswijze van MOB onder III.3 is tegemoetgekomen door opname van voorschrift 4. Aan de zienswijze van MOB onder III.7 is tegemoetgekomen door verdiscontering van de emissies van transport in de samengestelde bron 17 in de AERIUS berekening RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017), overeenkomstig de tot de aanvraag behorende Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 Pluimveebedrijf Jorritsma Pluimvee BV. en biogasinstallatie Jorritsma Biogas BV. Hoarnestreek 10 en 14 te Tzummarum van 14 november 2016, blz. 15. De overige zienswijzen van MOB geven mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

A4.3. Activiteit

Dit betreft een wijziging van een al bestaande activiteit waarvoor niet eerder een Nb-wetvergunning is verleend.

In de referentiesituatie is er sprake van de volgende emissies:

Tabel 1: Referentiesituatie voornemen volgens AERIUS berekening (kenmerk: RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017)¹)

¹ Deze berekening maakt onderdeel uit van de op 15 november 2017 ontvangen aanvullende gegevens m.b.t. de dimensioneringsgegevens van de referentiesituatie. De aantallen en bijbehorende emissies zijn echter ongewijzigd t.o.v. de tabellen uit het ontwerpbesluit. De gewijzigde dimensioneringsgegevens betreffen enkel de referentiesituatie en leiden niet tot aanpassing van dit definitieve besluit.

• NH₃-bronnen:

Stal	Categorie	Omschrijving volgens RAV	Aantal	Emissie per dierplaats	Totaal (kg NH ₃ /jr)
1	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	24.300	0,037	899,10
2	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	31.000	0,037	1.147,00
3	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	31.000	0,037	1.147,00
4	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	29.700	0,037	1.098,90
oude stal 5 ref. sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	26.700	0,037	987,90
oude stal 6 ref. sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	26.700	0,037	987,90
7 ref. sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	34.500	0,037	1.276,50
8 ref.sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	29.700	0,037	1.098,90
9 ref.sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	29.700	0,037	1.098,90
10 ref.sit	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	32.500	0,037	1.202,50
11 ref.sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
12 ref.sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
13 ref.sit.	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
Opslagloods met hydrolysekelder			Continue emissie		219,50
Luchtwater gebouw drooginstallatie digestaat			Continue emissie		26.250,00
Totale emissie (kg NH₃/jr)					42.176,00

• NO_x-bronnen:

Bron	Omschrijving	Totaal (kg NO _x /jr)
16	Vracht-/bulkwagens lossen voer-prod. in silo's t.b.v. pluimveehouderij	113,00
17	Vracht-/tankwagens laden en lossen t.b.v. co-/mestvergistinginstallatie	209,00
18	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. voerfabriek en pluimveebedrijf op Hoarnestreek 10	184,00
19	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. co-/mestvergisting en buitenterrein	184,00
20	Verreiker t.b.v. afvoer kuikens - Hoarnestreek 10 (IBS)	8,50
21	Verreiker t.b.v. afvoer kuikens - Hoarnestreek 14 (IBS)	10,90
23	Uitlaat WKK - motor 1 - 1,2 MWe	9.600,00
24	Uitlaat biomassaketel 1,4 MW	3.416,00
27	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. voerfabriek en pluimveebedrijf op Hoarnestreek 14	110,40
Totale emissie (kg NO_x/jr)		13.835,80

In de aangevraagde, beoogde situatie (tabel 2) is er sprake van de volgende emissies:

Tabel 2: Gewenste situatie volgens AERIUS berekening (kenmerk: RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017)¹)

• NH₃-bronnen:

Stal	Categorie	Omschrijving volgens RAV	Aantal	Emissie per dierplaats	Totaal (kg NH ₃ /jr)
1	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	24.300	0,037	899,10
2	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	31.000	0,037	1.147,00
3	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	31.000	0,037	1.147,00
4	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	29.700	0,037	1.098,90
5	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	34.500	0,037	1.276,50
6	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	29.700	0,037	1.098,90
7	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL	29.700	0,037	1.098,90

		2005.10.V4)			
8	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	32.700	0,037	1.209,90
9	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
10	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
11	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	42.900	0,037	1.587,30
12	E5.6	Vleeskuikens, stal met mixlucht-ventilatie (BWL 2005.10.V4)	46.200	0,037	1.709,40
Luchtwater opslagloods			Continue emissie		203,20
Luchtwater drooginstallatie digestaat			Continue emissie		13.680,00
Totale emissie (kg NH₃/jr)					29.330,70

• **NO_x-bronnen:**

Bron	Omschrijving	Totaal (kg NO _x /jr)
16	Vracht-/bulkwegens lossen voer-prod. in silo's t.b.v. pluimveehouderij	99,00
17	Vracht-/tankwegens laden en lossen t.b.v. co-/mestvergistinginstallatie	348,80
18	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. voerfabriek en pluimveebedrijf op Hoarnestreek 10	184,00
19	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. co-/mestvergisting en buitenterrein	257,50
20	Verreiker t.b.v. afvoer kuikens - Hoarnestreek 10 (IBS)	8,50
21	Verreiker t.b.v. afvoer kuikens - Hoarnestreek 14 (IBS)	10,90
23	Uitlaat WKK – motor 1 – 1,2 MWe	9.600,00
24	Uitlaat WKK – motor 2 – 1,2 MWe	9.600,00
27	Intern transport shovel/verreiker t.b.v. voerfabriek en pluimveebedrijf op Hoarnestreek 14	110,40
Totale emissie (kg NO_x/jr)		20.219,10

Voor de depositiebijdrage van dit voornemen, wordt er verwezen naar de AERIUS calculator berekening in de aanvraag. Uit deze berekening is gebleken dat de depositiebijdrage hoger is dan grenswaarde voor de betreffende Natura 2000-gebieden en daarmee is gebleken dat het voornemen vergunningplichtig is.

A4.4. Ontwikkelingsruimte

Niet van toepassing.

B. Effecten van het voornemen

B1. Is er sprake van significant effect?

B1.1. Wnb

1. Artikel 2.7, tweede lid, Wnb bepaalt, dat het verboden is zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.
2. Voor een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied houden gedeputeerde staten ingevolge artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, rekening met artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid;
3. Voor een andere handeling als bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onderdeel b, houden gedeputeerde staten ingevolge artikel 2.8, negende lid, Wnb, bij het verlenen van de vergunning rekening met de gevolgen die de handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied.
4. Voor de beoordeling van de vergunningaanvraag is het van belang na te gaan of, en in welke mate, het voorgenomen project en/of de handeling de doelstellingen kan aantasten, zoals die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit tot Natura 2000-gebied van de onder A3.1. genoemde gebieden.

Indien een aangevraagd project, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient op grond van het bepaalde in artikel 2.8, eerste lid, Wnb een passende beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen.

Is een passende beoordeling vereist, dan kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, Wnb, in principe slechts worden verleend, indien op grond van de passende beoordeling de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarbij geldt dat bij de passende beoordeling het positieve effect van mitigerende maatregelen mag worden betrokken.

Voor zover een vergunningaanvraag als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, Wnb voorziet in een project of andere handeling welke stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied waarin tenminste één stikstofgevoelig kwalificerend habitatype voorkomt waarvoor de geldende kritische depositiewaarde wordt overschreden (geldt voor alle Natura 2000-gebieden in Fryslân behoudens voor de Natura 2000-gebieden IJsselmeer, Oudegaasterbrekken Fluessen & omgeving, De Deelen, Witte & Zwarte Brekken, Groote Wielen, Delleburen en het Sneekermeergebied), is van belang dat op 1 juli 2015 de Programmatische Aanpak Stikstof (verder: de PAS) in werking is getreden.

De PAS is een programma als bedoeld in artikel 1.13 Wnb en Titel 2.1 van het Besluit natuurbescherming, dat voorziet in continuering van de regeling zoals die eerder was opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998.

De PAS bestaat uit een wijziging van de Nb-wet, alsmede uit het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof, de Regeling programmatische aanpak stikstof en het desbetreffende Programma PAS 2015 – 2021). Aan het Programma PAS 2015 – 2021 ligt een (generieke) passende beoordeling als bedoeld in 2.8, Wnb ten grondslag. Onderdeel van deze passende beoordeling vormen de gebiedsanalyses die voor alle in de PAS betrokken Natura 2000-gebieden zijn opgesteld. De conclusie van de passende beoordeling (inclusief de gebiedsanalyses) is dat op grond daarvan de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van de in het Programma PAS 2015 - 2021 betrokken Natura 2000-gebieden als gevolg van de uitvoering van dit programma niet zullen worden aangetast. Door GS is zowel met het Programma PAS 2015 – 2021 als met de daaraan ten grondslag liggende passende beoordeling ingestemd.

Bij de beoordeling van de onderhavige aanvraag is de passende beoordeling als neergelegd in de PAS betrokken en kan mede op grond van deze passende beoordeling in dit geval de conclusie worden getrokken dat de natuurlijke kenmerken van de betrokken stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden met zekerheid niet zullen worden aangetast.

Overigens blijkt uit de aanvraag dat er geen andere - niet aan stikstofdepositie gerelateerde - negatieve effecten (zoals geluid, trillingen, licht, grondwaterstands- en/of grondwaterkwaliteitsveranderingen etc.) te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van voornoemde beschermde gebieden kunnen aantasten.

C. Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling heb ik me ervan verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van de betrokken relevante onder A3.1 genoemde Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast door de door Jorritsma Pluimvee BV, Hoarnestreek 10 te Tzummarum aangevraagde activiteit, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften onverkort worden nageleefd.

Bijlage 2: Commentaar op zienswijzen tegen ontwerpbesluit Nbwet 1998 (01374664) Jorritsma Pluimvee B.V. te Tzummarum.

Op 25 november 2016 hebben wij het voorgenomen besluit om de gevraagde vergunning ex artikel 19d in samenhang met artikel 19km, lid 1, sub b van de Natuurbeschermingswet 1998 aan Jorritsma Pluimvee BV, Hoarnestreek 10/14 te Tzummarum te verlenen, kenbaar gemaakt. Dit ontwerpbesluit heeft van 28 november 2016 t/m 9 januari 2017 ter inzage gelegen.

Tegen dit ontwerpbesluit zijn een drietal zienswijzen bij ons binnengekomen.

De zienswijzen zijn ingediend door:

1. Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel;
2. diverse omwonenden van de Sedyk en de Hoarnestreek;
3. de Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB) te Nijmegen.

I. Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel

B&W geven in hun zienswijze aan dat zij niet kunnen beoordelen of de natuurlijke kenmerken van diverse gebieden zullen worden aangetast door het onderhavige project waarvoor de ontwerpvergunning is afgegeven. Zij wijzen op algemene aandachtspunten. Deze hebben betrekking op het volgende:

1. Feitelijke veebezetting

Onderzoek heeft uitgewezen dat Jorritsma recentelijk teveel dieren heeft gehouden in elk van de stallen. Hij heeft hiermee gehandeld in afwijking van de aan hem verleende omgevingsvergunning. Feitelijke situatie was daarmee niet gelijk aan de vergunde situatie.

2. Gebruik vergister

█ heeft in 2015 teveel biomassa vergist in de op het bedrijf aanwezige vergistingsinstallatie, en hiermee gehandeld in strijd met de aan hem verleende omgevingsvergunning. Feitelijke situatie was daarmee niet gelijk aan de vergunde situatie.

3. Stal 12

In de diverse documenten en bijlagen bij de Vergunningaanvraag Natuurbeschermingswet wordt stal 12 genoemd. Deze stal is tot op heden niet gerealiseerd. Wij vragen u hiermee in de beoordeling rekening mee te houden.

4. Niet bouwen conform de vergunningen

Enkele stallen van Jorritsma BV zijn niet conform de vergunning gebouwd. Zo is een aantal stallen gerealiseerd zonder de vereiste stuwbakken.

5. Handhavingskwesties

Momenteel ontvangen wij regelmatig klachten en recent hebben wij een handhavingsbesluit genomen betreffende de locatie Jorritsma BV. De in het handhavingsbesluit genoemde begunstigingstermijn om de geconstateerde overtredingen te beëindigen is recent verstreken. Binnenkort volgt een hercontrole. Het handhavingsbesluit is bijgevoegd (F 16.307511 en F16.114763).

Vanwege de vele klachten hebben wij diverse keren met de direct aanwonenden om tafel gezeten. Zij geven aan dat ondanks onze handhaving er in hun ogen nog steeds sprake is van onaanvaardbare stank- en geluidsoverlast. Hun zorg willen wij bij deze aanvraag nog eens nadrukkelijk onder uw aandacht brengen.

Ad I. Commentaar op zienswijze B&W van de gemeente Franekeradeel

Ad I.1. t/m I.5 De overtredingen van de vergunde situatie waar de gemeente aan refereert, zijn geconstateerd tijdens controles op diverse data in 2016. Deze overtredingen hebben geen betrekking op de referentiesituatie (eerste kwartaal 2012) noch op de aangevraagde situatie. Voor de aangevraagde

situatie is, behalve een vergunning op grond van de Natuur beschermingswet 1998 (thans Wet natuurbescherming) een aanvraag omgevingsvergunning ingediend, waarmee de door de gemeente geconstateerde overtredingen kunnen worden gelegaliseerd.

De klachten die aanleiding hebben gegeven tot genoemde controles en handhavingsbesluit hebben betrekking op de aspecten geur en geluid. Deze omgevingsaspecten zijn niet relevant voor de beoordeling van de onderhavige ontwerp- Nbwet vergunning. De Natuurbeschermingswet 1998 en de op 1 januari 2017 daarvoor in de plaats getreden Wet natuurbescherming (Wnb) strekken niet tot de bescherming van het milieu en daar uit voort vloeiend het voorkomen van onevenredige hinder in de vorm van onder meer geur- en geluidsoverlast. Zoals eerder vermeld, zullen dergelijke aspecten in het kader van de gevraagde omgevingsvergunning beoordeeld moeten worden.

Nu de gemeente zelf expliciet aangeeft dat deze zienswijze enkel algemene aandachtspunten betreft, nemen wij deze aandachtspunten voor kennisgeving aan en delen mede dat deze vanwege hun aard niet van invloed kunnen zijn op ons voornemen om de Wnb- vergunning te verlenen.

Deze zienswijzen geven mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

II. Omwonenden Sédyk en Hoarnestreek

II.1. U stelt dat het hier gaat om een vergunning in het kader van de NB-wet. Wij beschouwen dit bedrijf, of liever bedrijvencomplex aan de Hoarnestreek 10-14 als een gemengd bedrijf, met een oppervlakte van meer dan 4,5 hectare, bestaande uit een geïntegreerde intensieve pluimveehouderij, veevoederfabriek, energieleverancier, plus afvalverwerkers, e.d., veeleer als een niet- locatie gebonden industrieel complex waarin o.m. honderdduizenden plofkippen worden gefokt aan- en afvoer daarvan plaatsvindt, o.a. gecompleteerd met een mest afvalverwerkende procesindustrie. Afzonderlijke beoordeling dan wel vergunningverlening van een afzonderlijk onderdeel daarvan doet de werkelijkheid ernstig tekort. Reden waarom het bedrijf onzes inziens in zijn geheel moet worden gezien als een mest verwerkend bedrijf waarvoor een m.e.r. beoordelingsplicht e.d. geldt. Wij vragen u de vergunning derhalve niet in deze partiele vorm, maar als een integrale vergunning te verlenen.

II.2. Direct in verband hiermee staat het feit dat de emissies en emissieberekeningen die in de vergunning worden aangegeven, op geen enkele wijze rekening houden met het cumulatieve effect van de uitstoot, lawaai en stank e.d., van de verschillende, naast elkaar gelegen, bedrijfsonderdelen en evenmin met de wederzijdse beïnvloeding door de verschillende uitgestoten stoffen als ammoniak, stikstof en fosfor. Soms zijn ze niet eens gemeten! Om de werkelijke situatie aan te geven moeten de gegeven data dus fundamenteel worden aangepast.

II.3. De complexiteit van het geheel wordt onderstreept door het feit dat de van de provincie ontvangen informatie betreffende deze vergunning in een groot aantal gevallen niet gaat over het pluimvee e.d. waar de NB-wet over gaat, maar over de vergisters en andere bedrijfsonderdelen. Een eenduidige beoordeling van de portée van de vergunning is daarom niet mogelijk. Het dossier, met de vergunning en de bijbehorende bijlagen, is daardoor ook voor de deskundigen niet begrijpelijk en moet worden aangepast alvorens de vergunning kan worden verleend.

II.4. Mensen die in de buurt wonen van een intensieve veehouderij, hebben veel vaker last van hoesten, piepende adem en andere luchtwegaandoeningen, dan personen die er verder van verwijderd wonen. Dit blijkt uit het grote gezondheidsonderzoek van het RIVM uit 2016. Zo komen er in de omgeving van pluimvee bijvoorbeeld 10% meer longontstekingen voor. Maar in uw vergunning wordt geen rekening gehouden met het feit dat bij de emissies door de pluimveestallen, de emissies van de vergister-industrie / mestverwerkers, waar vergunning is aangevraagd voor uitbreiding tot 100.000 ton(!) moeten worden opgeteld.

II.5. Tevens gaat de ter inzage gelegde vergunning voorbij aan de uitstoot door de duizenden dieselvrachtauto's die benodigd zijn voor de aan- en afvoer van de bedrijfsbehoeften en -producten. Dit moet nog wel worden meegenomen.

II.6. De in de vergunning gehanteerde tabellen en figuren betreffende emissies en -concentraties, zoals ammoniak, alsmede geluidhinder en geuroverlast zijn deels onvolledig, onjuist en/of onwaar en deels uit de duim gezogen, bijv. zonder dat ze in werkelijkheid zijn gemeten. Hierdoor komt de vergunning geheel op losse schroeven te staan. Bijvoorbeeld: in een aantal gevallen is niet gemeten, maar wordt uitgegaan van soortgelijke industrieën, onder andere in Deurne en in Sondel! Dat is fantasie! Deze moeten worden aangevuld en gecorrigeerd alvorens een vergunning kan worden verleend.

II.7. Dwars door de stukken heen, worden verschillende tekeningen en plattegronden gebruikt van de bedrijfssituatie, waardoor soms sprake is van 13 stallen, soms van 12 en soms van 11. Onduidelijk is nu waarop de vergunning is gebaseerd. Daarnaast zijn per stal meer dan het vergunde aantal kippen gehouden, met als gevolg grotere emissies dan is opgegeven. Deze cijfers moeten derhalve worden gecorrigeerd.

II.8. De geluidsmetingen zijn gehouden in de omgeving van het bedrijf, maar op vreemde plaatsen, waardoor een aantal van de dichtstbij gelegen woningen buiten de populatie is gevallen. Idem voor stank. Deze gegevens moeten worden aangevuld en gecorrigeerd. Tevens voldoen een aantal stuwbakken niet aan de norm en/of ontbreken zelfs! Alleen al daardoor zou dus geen vergunning mogen worden verleend.

II.9. Er is inmiddels een ware brij ontstaan van vergunningen voor diverse onderdelen van het bedrijf. Dit kan in het belang van het bedrijf zijn, maar zeker niet van de omwonenden en/of de handhavers. Dit leidt bovendien tot overlappings en omissies. Waar wordt bijvoorbeeld geregeld wat er door wie moet worden gedaan om de toenemende verkeersintensiteit en dus toenemende gevaren te keren die worden veroorzaakt door de duizenden vrachtauto's die bij nacht en ontij naar en van het bedrijf over de smalle Hoarnestreek rijden. De vergunning zou hierin alsnog moeten voorzien.

II.10. Het bedrijf ligt in een Natura 2000 gebied (Het Friese Front), op nog geen 500 meter van het Werelderfgoed gebied Waddenzee. Welke beperkende invloed heeft dit op de op de milieu verstorende bedrijfsactiviteiten door dit bedrijf? Dit is niet geregeld in de bij de vergunning behorende voorwaarden en moet alsnog gebeuren.

II.11. De FUMO heeft in juli 2016 een groot aantal tekortkomingen in het bedrijf geconstateerd en op grond hiervan heeft de gemeente Franekeradeel een aantal dwangsommen onder last opgelegd. Deze tekortkomingen zijn nog lang niet opgeheven. Hier wordt in de vergunning geen rekening mee gehouden. Dit dus alsnog opnemen in de vergunning.

II.12. Teneinde duidelijk te maken wat voor wie e.d. geldt, achten wij het absoluut noodzakelijk dat in de vergunning een duidelijk omvattend overzicht wordt gepresenteerd van de vergunningen waarover het bedrijf moet beschikken/beschikt en wie daarvoor de toezichthoudende instanties zijn, alsmede hoe burgers hierop invloed kunnen uitoefenen, bijvoorbeeld door in te spreken, zienswijzen in te dienen, e.d.

Commentaar op zienswijze Omwonenden Sédyk en Hoarnestreek

Ad. II.1 t/m II.4, II.8, II.9, II.11 en II.12

Diverse onderdelen van de zienswijze van omwonenden hebben behalve op het ontwerp van de Nbv-vergunning, betrekking op de gegevens en bescheiden van de vergunningaanvraag voor een omgevingsvergunning voor de inrichting, waarvoor wij eveneens het bevoegd gezag zijn en het door ons genomen mer-beoordelingsbesluit dat onderdeel van laatstgenoemde vergunningaanvraag uitmaakt. Het betreft de onderdelen II.1 t/m II.4, II.8, II.9, II.11 en II.12 van de zienswijze.

Voor zover in de zienswijze zaken genoemd worden die betrekking hebben op de aanvraag omgevingsvergunning en het daar aan voorafgaande mer-beoordelingsbesluit, gaan wij niet nader inhoudelijk op deze onderdelen in en achten wij deze onderdelen ongegrond.

In de zienswijze wordt voorts benoemd dat vanwege de aard van het bedrijf vergunningverlening voor een afzonderlijk onderdeel de werkelijkheid tekort doet. Men verzoekt de vergunning niet in partiële

vorm, maar als een integrale vergunning te verlenen.

Kennelijk doelen omwonenden op het integreren van beide vergunningaanvragen. De Natuurbeschermingswet 1998, op grond waarvan de vergunningaanvraag is ingediend, bood de mogelijkheid om een afzonderlijke vergunning op grond van artikel 19d van die wet aan te vragen ofwel toestemming voor de realisering van een project te laten aanhaken bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De keuze voor één van beide mogelijkheden berust bij de aanvrager. Aanvrager heeft er destijds voor gekozen om een afzonderlijke Nb- wetvergunning aan te vragen. Het bevoegd gezag, i.c. ons college, is in beginsel gehouden op deze aanvraag te beschikken. Er bestaat voor ons in casu geen juridische grondslag om de beslissing op deze aanvraag te integreren in (d.w.z. te laten "aanhaken" bij) onze besluitvorming omtrent de aangevraagde omgevingsvergunning voor de inrichting, nu deze omgevingsvergunningaanvraag op een tijdstip is ingediend dat is gelegen na de datum van indiening van de aanvraag voor de Nb- wetvergunning. Deze systematiek is gehandhaafd in de op 1 januari jl. in werking getreden Wet natuurbescherming.

Deze zienswijzen geven mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad II.4

Omwonenden verwijzen naar het gezondheidsonderzoek dat in 2016 door de RIVM is uitgevoerd en de resultaten van dit onderzoek in verband met de onderhavige ontwerp- vergunning. Het wettelijk kader voor natuurbescherming strekt echter niet tot bescherming van de gezondheid van bewoners van een gebied waarbinnen projecten of handelingen worden verricht die tot stikstofemissies leiden. Zoals eerder vermeld, zullen dergelijke aspecten in het kader van de gevraagde omgevingsvergunning door het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel beoordeeld moeten worden.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad II.5

Anders dan omwonenden stellen, zijn in de ontwerpvergunning zowel voor de referentiesituatie als voor de beoogde situatie NOx- emissies van vracht- en bulkwagens ten behoeve van de pluimveehouderij en de (co-)mestvergistingsinstallatie betrokken. Daarnaast zijn ook de NOx- emissies van interne vervoersbewegingen door middel van shovels en verreikers in beeld gebracht.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad II.6

Omwonenden uiten kritiek op in de ontwerpvergunning en de daar aan ten grondslag liggende aanvraag gehanteerde gegevens en bescheiden. Omwonenden stellen dat in een aantal gevallen de betreffende gegevens niet zijn gemeten en dat deze gegevens onvolledig en onjuist zijn en deels ' uit de duim zijn gezogen'.

Om de omvang van de stikstofverbindingen die het project in de referentiesituatie en de aangevraagde situatie uitstoot te kunnen bepalen, is onderscheid gemaakt tussen de diverse emissiebronnen binnen het project. Daarbij is in het algemeen uitgegaan van een worst case-benadering bij maximale toepassing van activiteiten, maximaal gebruik van het materieel, vrachtwagens en het gebruik van het terrein in de toekomstige bedrijfssituatie. Bij het bepalen van de omvang van N-emissies is, afhankelijk van de betreffende emissiebron, gebruik gemaakt van verschil ende meet- en/ of berekeningswijzen. In het toetsingsrapport dat deel uitmaakt van de vergunningaanvraag, zijn de gehanteerde berekenings- en meetmethodes toegelicht en van een onderbouwing voorzien.

Omwonenden geven niet concreet aan welke berekeningen in het rapport onjuist en/ of onvolledig zijn noch tonen zij aan waarom deze gegevens onjuist en/ of onvolledig zouden zijn.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad II.7

Bij de aanvraag voor een Nb-wetvergunning is enkel een tekening/ plattegrond van de gevraagde bedrijfssituatie gevoegd (bijlage 1 van het toetsingsrapport van HARO milieuvaststelling. De vergunningaanvraag voor de Nb-wet ziet blijkens het rapport op een toekomstige bedrijfssituatie waarin in totaal 12 vleeskuikenstallen aanwezig zullen zijn. Op grond van de Wet natuurbescherming en de daar in opgenomen PAS wordt de stikstofdepositie die de aangevraagde bedrijfssituatie veroorzaakt afgezet tegen de stikstofdepositie die het bedrijf in de referentiesituatie reeds genereerde. Daarbij mag op grond van de Regeling natuurbescherming de hoogste feitelijke depositie die op enig moment in de periode 2012 tot 2015 heeft plaatsgevonden, worden gehanteerd. Voorwaarde daarbij is dat deze feitelijke depositie toelaatbaar is c.q. was op grond van een geldige omgevingsvergunning milieu danwel een melding op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer. In het toetsingsrapport dat bij de aanvraag behoort, is aangegeven dat in de referentiesituatie wordt uitgegaan van de veroorzaakte stikstofdepositie die in het eerste kwartaal van 2012 aanwezig was.

Bij brief van 16 oktober 2016, op 24 oktober 2016 geregistreerd onder nr. 01367455, zijn gegevens overgelegd omtrent het aantal gehouden vleeskuikens op basis van de Landbouwtelling over het jaar 2012, alsmede gegevens uit het logboek 2012 van de co-vergistingsinstallatie met betrekking tot aangevoerde hoeveelheden biomassa. Deze gegevens zijn overeenkomstig artikel 2.4, lid 5 en lid 7 van de Regeling natuurbescherming gebruikt ter bepaling van de hoogste stikstofdepositie die in de periode van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 als gevolg van de daadwerkelijk in de betrokken inrichting verrichte activiteiten binnen het milieuvergunde kader plaatsvond.

De bedrijfssituatie in het eerste kwartaal van 2012 mocht worden uitgeoefend op grond van een op 2 mei 2007 verleende omgevingsvergunning milieu (revisievergunning). In deze situatie waren 13 vleeskuikenstallen op het perceel aanwezig. Overeenkomstig de vergunning mochten in deze stallen in totaal 424.500 vleeskuikens worden gehouden.

De verwarring bij omwonenden ontstaat kennelijk, om dat in het rapport melding wordt gemaakt van het aantal stallen in de huidige bedrijfssituatie, zijnde 11 stallen. Voor de vergunningaanvraag is deze huidige situatie echter niet relevant. Enkel de gevraagde situatie (12 stallen) en het aantal stallen in de referentiesituatie (13) zijn maatgevend voor de te verlenen Wnb-vergunning.

In de berekening van de stikstofdepositie in de referentiesituatie is uitgegaan van het feitelijk aantal kippen dat in die periode werd gehouden en maximaal mocht worden gehouden op grond van de destijds geldende milieuvergunning. Dit aantal bedraagt 425.000 vleeskuikens. De stelling van omwonenden dat per stal meer dan het vergunde aantal vleeskuikens zijn gehouden en dit heeft geleid tot grotere emissies doet - wat hier ook van zij - niet ter zake. Zoals gezegd is voor de feitelijke depositie bepalend of het aantal gehouden vleeskuikens dat deze depositie veroorzaakte op grond van de onderliggende milieuvergunning gehouden mocht worden.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad II.8 en II.9 (zie hierboven onder Ad. II.1 t/m II.4, II.8, II.9, II.11 en II.12)

Ad II.10.

Het bedrijf ligt op het Friese vasteland in de Grote Noorderpolder tussen Tzummarum en de Sedyk. Niet zoals gesteld in het Natura 2000 gebied "Het Friese Front", maar wel op ca. 500 meter van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Het Natura 2000-gebied Friese Front, waar omwonenden aan refereren, is een zeegebied dat ten noorden van de Waddeneilanden ligt, op een afstand van ca. 80 km uit de kust. Significante effecten vanwege het project op dit natuurgebied vallen zonder meer uit te sluiten. Het betreft overigens een N2000- gebied zonder instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige habitattypen of soorten met stikstofgevoelig leefgebied.

In het ontwerp- besluit is overwogen dat het project of de handeling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee geen andere gevolgen kan veroorzaken dan stikstofdepositie die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Er is derhalve geen sprake van overige effecten.

Uit de bij het ontwerp- besluit behorende AERIUS register berekening blijkt dat in de vergunde situatie de depositie op de hectare met hoogste projectverschil in het Natura2000-gebied Waddenzee afneemt ten opzichte van de referentiesituatie in het 1ste kwartaal van 2012.

Daarmee is uitgesloten dat deze stikstofdepositie, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat Natura 2000-gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

III. MOB

III.1. Wij achten het rendement van de voorgestelde luchtwasser Clorius2air onvoldoende onderbouwd. In het aanvraag wordt verwezen naar Duitse onderzoeksgegevens, waarbij wordt vermeld dat deze gegevens betrouwbaar zijn. Wij zijn van mening dat u op grond van betrouwbare metingen en gegevens geen vergunning kunt afgeven.

III.2. Wij begrijpen uit de aanvraag dat luchtwasser op de hydrolysesilo inmiddels is gerealiseerd, maar desalniettemin niet tot de feitelijke (huidige) situatie wordt gerekend. Dit lijkt ons niet juist. Wij verzoeken u dit te laten aanpassen. Graag ook helderheid over andere inmiddels gerealiseerde aanpassingen die niet in de referentiesituatie zijn betrokken.

III.3. Wij zijn van mening dat wanneer u uitgaat van een zeker rendement van de luchtwasser hier dan ook meet- en rapportagevoorschriften aan verbonden dienen te worden. In dit geval pleiten wij dan ook voor een continue monitoring van de belangrijkste emissies (NOx en NH3).

III.4. U bent voornemens om zowel een uitbreiding van het aantal dieren te vergunnen als ook een uitbreiding van de mestvergister. De toename van ammoniak van de stallen en NOx t.g.v. de vergister (o.a. WKK) wordt gecompenseerd door een betere luchtwasser voor de drooginstallatie en de hydrolysekelder. Dit betekent echter wel dat deze verbeterde/aanvullende luchtwassystemen eerst gerealiseerd moeten worden voordat er uitbreiding van het aantal dieren en de mestvergister mogelijk is. Verzocht wordt dit als een voorwaardelijke verplichting in de vergunning op te nemen.

III.5. Wij zijn van mening dat in de aanvraag de referentiesituatie onvoldoende is onderbouwd. Er zijn slechts cijfers over 2012 overlegd (en dan nog niet altijd over het gehele jaar, gegevens WKK eerste kwartaal van 2012). Daarnaast zijn wij van mening dat de huidige situatie (de hoeveelheid te verwerken mest van derden in verhouding tot eigen mest) te hoog is. Er is slechts een mestvergister als nevenactiviteit toegestaan/vergund. Verzocht wordt daarom slechts uit te gaan van hetgeen conform de vergunning en het bestemmingsplan is toegestaan. Ook is niet duidelijk in hoeverre de biomassaketel nog in gebruik is en derhalve tot de referentiesituatie gerekend kan worden.

III.6. Wij vinden het vreemd dat de emissies van de WKK niet evenredig toenemen t.o.v. de uitbreiding van de vergister (3 x zo groot).

III.7. U dient ook de emissies van transport van en naar de inrichting over voldoende afstand te betrekken, evenals de emissies t.g.v. het uitrijden van digestaat (bemesting).

III.8. Wij betwijfelen dan ook in algemene zin de gehanteerde uitgangspunten voor de emissie-berekeningen en verzoeken u dat ook de berekeningen door een 3e onafhankelijke partij te laten verifiëren.

III.9.a Het project bevindt zich op 500 meter van het Natura 2000-gebied de Waddenzee. U heeft evt. effecten hiervan op dit gebied, los van stikstof, niet of onvoldoende beoordeeld.

III.9.b. Voor het overige zijn wij van mening dat de PAS onvoldoende is als toetsingskader voor vergunningverlening. Wij voeren hieromtrent de volgende zienswijzen (3.10- t/m 3.23) aan:

III.10. Naast de bovengenoemde punten achten wij de PAS onvoldoende als onderbouwing om tot vergunningverlening m.b.t. effecten van stikstof over te gaan. Dit wordt in de onderstaande punten nader toegelicht.

III.11. Door vergunningverlening te baseren op de passende beoordeling die voor de PAS is gemaakt, is de vergunning niet gebaseerd op een passende beoordeling voor het onderhavige project, maar voor een programma. Een dergelijke toets dient krachtens art. 19f van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) op projectniveau gemaakt te worden. De Habitatrichtlijn vereist dit ook in art. 6 lid 3 en kent niet een beoordeling op programmaniveau. De beoordeling is dan ook onvoldoende specifiek.

III.12. De PAS maakt een ongeoorloofd allegaartje van maatregelen i.h.k.v. art. 6 lid 1, 2 of 3 c.q. 4 Hrl. Door de verknochtheid van de PAS-maatregelen met de vergunningverlening, kunnen art. 6 lid 1 en 2 Hrl echter niet langer van toepassing verklaard worden. De juridische aspecten kunnen alleen art. 6 lid 3 en 4 Hrl betreffen. Als mitigerende maatregel i.h.k.v. art. 6 lid 3 Hrl kunnen de PAS-maatregelen echter evenmin aangemerkt worden, nu ze onvoldoende specifiek zijn voor de projecten en omdat het gaat om maatregelen die grotendeels nog in de toekomst uitgevoerd moeten worden en een over de tijd uitgesmeerde ontwikkeling in gang zetten, waarvoor prognoses kunnen worden opgesteld, maar die naar hun aard geen volledige, precieze en definitieve constatering en conclusies kunnen bevatten. De resultaten zijn onzeker, omdat de ontwikkeling die de maatregelen inzetten, en meestal ook de maatregelen zelf, onvoltooid zijn. Dit geldt zowel voor de herstelmaatregelen als voor de bronmaatregelen.

De uit de PAS-maatregelen voortvloeiende voordelen mogen daarom niet reeds meegenomen worden in de beoordeling en bij het aantonen dat er geen betekenisvolle aantasting van het gebied is. Aangezien evident is dat wel sprake is van een betekenisvolle aantasting, wanneer de uit de PAS-maatregelen voortvloeiende voordelen niet worden meegenomen bij de beoordeling – er is immers sprake van een toename van de stikstofdepositie t.o.v. de situatie die als referentie heeft te gelden – volgt daaruit dat de PAS-maatregelen nog slechts als compenserende maatregelen als bedoeld in art. 6 lid 4 Hrl aangemerkt kunnen worden. Daarvoor geldt echter de zwaardere ADC-toets o.b.v. art. 6 lid 4 Hrl (art. 19g lid 2 en 3 Nbw). Die is niet gemaakt, en zal negatief uitvallen wanneer hij gemaakt wordt voor een project als het onderhavige.

III.13. De claim van de PAS dat de natuurlijke kenmerken niet aangetast worden is gebaseerd op een geclaimde daling van de stikstofdepositie en een geclaimd robuuster maken van de habitats met herstelmaatregelen. Om te beoordelen of de PAS leidt tot een vermindering van de stikstofdepositie, moet echter wel met de juiste referentiedepositie vergeleken worden. Als referentie neemt men de feitelijke depositie, voor zover gedekt door een milieutoestemming (milieuvergunning of Wabo-vergunning). Daarbij is echter niet onderzocht of die milieutoestemming al was verleend op de i.h.k.v. de Nbw en Habitatrichtlijn van belang zijnde referentiedata, zijnde 10 juni 1994 dan wel 7 december 2004 of tussenliggende data – afhankelijk van de Natura2000-gebieden. Voor latere uitbreidingen (de zogenoemde interimuitbreiders) bestaat in dit kader geen rechtens relevante toestemming.

Nu niet is onderzocht welk gedeelte van de PAS-referentiedepositie wordt veroorzaakt door bedrijven zonder relevante rechtstitel, is het niet zeker dat ten gevolge van de PAS-bronmaatregelen inclusief de toedeling van de ontwikkelingsruimte een daling van de depositie bewerkstelligd wordt ten opzichte van de feitelijke depositie waarvoor wél een toestemming bestaat. Temeer daar de depositiereductie

t.g.v. de PAS-bronmaatregelen volgens de prognoses slechts beperkt is tot enkele procenten t.o.v. de referentiedepositie die in de PAS wordt gehanteerd en bekend is dat het verschijnen van de interimuitbreider bepaald geen zeldzaam verschijnsel is.

Het is zelfs niet zeker of in totaal (dus PAS-bronmaatregelen plus de autonome ontwikkeling) sprake is van een daling ten opzichte van de feitelijke depositie waarvoor wel een toestemming bestaat. De claim dat de PAS-bronmaatregelen leiden tot een reductie van de depositie, berust dan ook op drijfzand. Er is dus niet aannemelijk gemaakt dat de depositie ten gevolge van de PAS lager zal uitvallen dan zonder de PAS. Nu de PAS geen uitzicht biedt, ook niet op termijn, op het bereiken van de kritische depositiewaarde (KDW) is dit een ernstig gebrek.

Monitoring en bijsturing lost dit probleem niet op, aangezien ook daarbij wordt gerelateerd aan de onjuiste referentiedepositie.

III.14. Voor het overige geldt m.b.t. de PAS-bronmaatregelen dat de resultaten onzeker zijn, reeds omdat het toekomstige ontwikkelingen betreft, zie hierboven, maar de vergunningverlening daaraan voorafgaat, en daarom wel zeker is. Bovendien is deze in de tijd onbegrensd. Voor zover in de prognoses rekening is gehouden met veiligheidsmarges en monitoring plus bijsturing, geldt daarbij als bezwaar dat monitoring altijd achteraf plaatsvindt, met een zekere vertraging, en dat niet evident is dat met aanvullende maatregelen daadwerkelijk een depositiereductie gerealiseerd kan worden die groot genoeg is om de tegenvallende depositiewinst te compenseren. Voorts is van belang dat in veel gevallen bij bijsturing sprake is van appellabele besluiten, waardoor sprake is van een onzekere toekomstige gebeurtenis. Niet zeker is daarom dat de gewenste bijsturing (tijdig) bereikt kan worden. Dit geldt voor maatregelen op grond van art. 19ki lid 1 Nbw (wijziging, vervanging, toevoeging bronmaatregelen). Het huidige PAS-programma kent bovendien slechts een looptijd van 6 jaar. Dit zou ten hoogste een tijdelijke vergunning voor 6 jaar rechtvaardigen, en niet een permanente. Er is bij de prognoses m.b.t. de effecten van bronmaatregelen bovendien geen rekening gehouden met het feit dat ingezette technieken niet altijd worden nageleefd. Ook wordt onvoldoende rekening gehouden met opvol- of aanvulmogelijkheden, waardoor bijv. de veestapel meer kan groeien dan is geprognosticeerd. Het gevolg daarvan kan zijn dat de depositiereductie lager uitvalt dan geprognosticeerd of helemaal wegvalt.

III.15. De basisaanname voor de geprognosticeerde stikstofdepositie in de komende jaren in de PAS is er op gebaseerd dat de stikstofdepositie door bestaand beleid in de komende jaren zal dalen. Uit de metingen van het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) blijkt echter dat de concentraties van ammoniak in de lucht sinds 2000 niet meer dalen. Aangezien de stikstofdepositie voor het grootste deel door ammoniak wordt veroorzaakt, ondersteunen de praktijkmetingen dus niet de modelmatige berekeningen. Er is daarom onvoldoende wetenschappelijke zekerheid dat de depositie daalt zoals geprognosticeerd.

III.16. a. De PAS is gebaseerd op een vergunningvrijstelling voor een groot deel van de agrarische bedrijfsdeposities. In veel gevallen worden bedrijfsdeposities beneden 1,0 mol vergunning-vrij verklaard en deposities beneden 0,05 mol zijn zelfs meldingsvrij.

III.16. b. Ook beweidings- en bemestingsdeposities zijn vergunning vrij. Deze vergunning vrijstellingen staan op gespannen voet met jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie, zoals HvJ 538/09, HvJ 182/10 en HvJ 241/08, volgens welke een dergelijke generieke vergunningvrijstelling niet mag plaatsvinden zolang niet is gegarandeerd dat de vrijgestelde activiteiten niet tot significante gevolgen kunnen leiden. Dit is in de PAS niet gegarandeerd, reeds omdat de gevolgen slechts generiek zijn getoetst op basis van prognoses.

Beweidings- en bemestingsdeposities zijn zelfs geheel vrijgesteld op basis van slechts de overweging dat landelijk of regionaal enkel gemiddeld geen depositietoenames zijn te verwachten, zonder dat de mogelijkheid van toenames op bedrijfsniveau zijn onderzocht.

III.17. In de gebiedsanalyses behorende bij de PAS wordt ingegaan op de habitats, maar niet op de leefgebieden van soorten. Deze zijn ook niet op kaarten van stikstofgevoelige natuurwaarden aangegeven. Er is dan ook een ernstig onvolledige beoordeling gemaakt van de effecten van stikstofdepositie op leefgebieden van soorten.

III.18. Verschillende in de PAS opgenomen maatregelen ter reductie van de stikstofemissie, waarmee ruimte is gecreëerd voor uitgifte van vergunningen, zijn onvoldoende juridisch verankerd, bijv. vrijwillige voedermaatregelen, om hiermee de vereiste zekerheid te verkrijgen dat er geen significant negatieve effecten optreden. Dit is niet in overeenstemming met de Nbw en Habitatrichtlijn. In dit kader wordt nog gewezen op de veronderstelde reductie als gevolg van de aanscherping van de emissiewaarden voor ammoniak uit stallen bij nieuwbouw, uitbreiding bestaande stallen of vernieuwing stalvloer. Die maatregelen hebben dus alleen effect bij uitbreiding/nieuwvestiging van veehouderijen (of evt. vernieuwing bestaande stallen). Betwijfeld wordt of hiermee wel de gewenste emissiereductie wordt gerealiseerd. Voor een groot deel zullen die maatregelen gecombineerd worden met uitbreiding veestapel waardoor er netto geen toename van stikstof is (intern salderen). U rekent voor een deel op reductie die geen plaats zal hebben. Voorts geldt dat deze maatregel nog niet van kracht is. U kunt de vergunning derhalve op grond van de huidige PAS niet verlenen.

III.19. Niet is verzekerd dat geen sprake is van dubbeltellingen door reeds genomen maatregelen. U voorziet een trendmatige afname door reeds ingezette bronmaatregelen. Ook zijn eerder reeds beheermaatregelen ingezet. Niet is zeker gesteld dat u veronderstelde reducties zowel meerekent in de autonome ontwikkeling als de PAS- maatregelen.

III.20. In verschillende Natura 2000-gebieden waarin de deposities van stikstof t.g.v. dit project toemen, worden de KDW's overschreden. Betwijfeld wordt of de in de gebiedsanalyses opgenomen maatregelen voldoende zijn om significant negatieve effecten te voorkomen. Tevens zijn de in de gebiedsanalyses opgenomen maatregelen niet of onvoldoende juridisch geborgd.

III.21. Voorts stelt u de ecologische schade vanwege de stikstofdeposities te kunnen bepalen, gedifferentieerd naar mate van stikstofgevoeligheid en daarop volgend ook maatregelen te kunnen noemen om die schade te compenseren. Die maatregelen betreffen onder meer hydrologische maatregelen (wijzigen waterstand) en het maaien, plaggen enzovoort van de betrokken gronden. Die maatregelen zijn enkel beperkt toepasbaar, en geven deels ook schadelijke bij-effecten. Het wijzigen van de waterstand is een eenmalige maatregel. De relatie daarvan met stikstofschaade is indirect. Plaggen, en maaien is slechts een beperkt aantal keren uitvoerbaar, en heeft ook nadelige effecten. Voorts geldt de zorg dat maatregelen die gunstig lijken om stikstofschaade te compenseren potentieel schadelijk zijn voor aanwezige natuurwaarden. Met plaggen en maaien treedt onder meer verontrusting op van de lokale fauna.

Ad III.22

U meent een voldoende passende beoordeling te hebben gemaakt waarbij u heeft beoordeeld of ten opzichte van de geldende referentiedata (afhankelijk van aanmelden of aanwijzing gebied waaronder 1994, 1997, 2000, 2004) zekerheid is verkregen dat geen significant negatieve effecten optreden. Dat betekent dat u heeft moeten kunnen vaststellen wat de legaal opgetreden achtergronddepositie is geweest bij voor elk van die gebieden geldende referentiedatum. Dit omvat ook de emissies vanwege het beweiden en bemesten. Herhaaldelijk heeft het bevoegde gezag bij de bestuursrechter verklaard niet over historische informatie op bedrijfsniveau te beschikken om de legaal optredende emissies vanwege het beweiden en bemesten te kunnen vaststellen. Daaruit volgt dat u essentiële informatie mist om de legale emissies en deposities vanwege het beweiden en bemesten, en niet in staat bent om in de passende beoordeling te concluderen dat ten opzichte van de geldende referentiedata geen significant negatieve effecten optreden.

III.23. Wij zijn van mening dat veel PAS maatregelen als compenserende maatregelen beschouwd moeten worden en derhalve een Nbw vergunning pas kan worden verleend nadat een zgn. ADC toets doorlopen is. Omdat dwingende redenen van openbaar belang ontbreken zijn wij dan ook van mening dat u de Nbw vergunning niet kunt verlenen op grond van de PAS.

Commentaar op zienswijze MOB

Ad III.1. In het toetsingsrapport van HARO Milieuadvies is aangegeven dat het te verwachten rendement van de Clorius2airwasher weliswaar 90% is, maar dat vanwege de omstandigheid dat deze luchtwasser niet formeel is gecertificeerd met een door het ministerie van I&M toegekend BWL-nummer en emissiefactor er veiligheidshalve wordt uitgegaan van een enkeltraps chemische luchtwasser. In plaats van het te verwachten rendement van 90% is in de NH₃-berekeningen uitgegaan van een rendement van 70%, overeenkomstig de BWL 2005.01.V5. Daarmee is het rendement van de voorgestelde luchtwasser voldoende onderbouwd.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.2. De luchtwasser die in de huidige situatie aanwezig is, was nog niet aanwezig ten tijde van de referentiesituatie, (eerste kwartaal 2012). Om die reden is deze luchtwasser niet betrokken bij het bepalen van de feitelijke depositie in de referentiesituatie, maar is daarbij uitgegaan van de natuurlijke wijze van ventilatie van de hydrolysekelder, zoals die in de referentiesituatie feitelijk bestond. Ter bepaling van de totale stikstofemissie binnen de inrichting voor de referentiesituatie is steeds uitgegaan van de emissie in het 1e kwartaal van 2012. In de AERIUS berekening dienen in principe slechts de huidige, vigerende situatie (situatie 1) en de beoogde situatie (situatie 2) te worden ingevoerd. De aanpassingen die sinds de in situatie 1 begrepen referentiesituatie zijn gerealiseerd spelen geen rol in de vergunningverlening.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.3. In het ontwerpbesluit is als voorschrift opgenomen dat de vergunning geldt voor de maximale totale NH₃-emissie van de luchtwassers.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijze hebben wij aan de vergunning voorschriften² verbonden ten aanzien van het functioneren van de luchtwasser. Die voorschriften hebben betrekking op het registreren van een aantal parameters. Deze voorschriften komen overeen met de voorschriften die het Activiteitenbesluit milieubeheer stelt aan het controleren van het functioneren van luchtwassers. Het betreft eisen ten aanzien van elektronische monitoring en het monitoringssysteem, doelmatige meetvoorziening en gedragsvoorschriften. Via toezicht door het bevoegd gezag kan worden gecontroleerd of de inrichting aan deze voorschriften voldoet en of de luchtwasser het beoogde rendement heeft.

Aan de zienswijze is door opname van voorschrift 4 tegemoetgekomen.

Ad III.4. Er is -anders dan MOB stelt- geen sprake van een toename van het aantal dieren in de gevraagde situatie ten opzichte van de referentiesituatie. Integendeel, er is sprake van een - zij het geringe - afname van het aantal dieren. In de referentiesituatie waren feitelijk aanwezig, voor zover toegestaan op grond van de vergunning van 2 mei 2007, 424.500 vleeskuikens. In de gevraagde situatie wordt dit aantal teruggebracht naar 417.500.

In de voorschriften van de ontwerpvergunning (nrs. 1 en 3) is reeds gewaarborgd dat de vergunning enkel geldt voor een situatie waarbij een luchtwassysteem met het in de aanvraag vermelde rendement worden toegepast. Het apart opnemen van het vereiste van toepassing van het luchtwassysteem al dan niet met een verbeterd en/ of aanvullend rendement als een voorwaardelijke verplichting vanwege de gevraagde uitbreiding van het dierenaantal en de gevraagde capaciteitsvergroting van de co-mestvergistingsinstallatie acht ik daarom overbodig.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.5. Met betrekking tot de onderbouwing van de referentiesituatie verwijs ik naar het bepaalde in

---

² zie tabel hieronder

artikel 2.4, lid 5 en lid 7 van de Regeling natuurbescherming. Het gaat om de feitelijke stikstof-depositie die in de periode 1 januari 2012 t m 31 december 2014 ten hoogste werd veroorzaakt. In het eerste kwartaal van 2012 vond de hoogste feitelijke stikstofdepositie plaats op grond van de op 2 mei 2007 verleende revisievergunning.

Voorzover de MOB van mening is dat de verhouding eigen mest en mest van derden die wordt aangevoerd ten behoeve van de co-mestvergistingsinstallatie ertoe leidt dat er geen sprake meer is van een nevenactiviteit, merk ik op dat dit aspect geen onderdeel uitmaakt van het toetsingskader van de Wet natuurbescherming.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.6. In de aangevraagde situatie bedraagt de verwerkingscapaciteit van de vergistingsinstallatie 100.000 ton. Ten opzichte van de referentiesituatie, waarin op grond van de destijds geldende revisievergunning 31.000 ton biomassa verwerkt mocht worden, is dit ongeveer een verdrievoudiging van de verwerkingscapaciteit. Dit betekent echter niet dat de hoeveelheid biogas die vrijkomt tijdens het vergistingsproces ook verdrievoudigt.

De hoeveelheid biogas die ontstaat na vergisting is afhankelijk van de calorische waarde van de biomassa die verwerkt wordt. De biomassa bestaat uit 50% mest of meer en het overige deel daarvan bestaat uit cosubstraten. Mest heeft echter een relatief lage calorische waarde, zodat de bijdrage van mest aan de biogasproductie beperkt is tot ongeveer 15%.³

Voor de voeding van de installatie kunnen verschillende combinaties van mest en gewassen of gewasresten worden gebruikt. Ieder cosubstraat heeft zijn eigen energieopbrengst (biogasproductie m³/ton droge stof). De keuze voor het gebruik van co-producten hangt in belangrijke mate samen met de verhouding tussen de calorische waarde enerzijds en anderzijds de kostprijs van het product. Om die reden varieert de aard van de co-producten die in de vergister worden ingevoerd. Dit betekent dat bij de toepassing van producten met een (relatief) lagere calorische waarde, een grotere hoeveelheid moet worden benut om tot een gewenste biogasopbrengst te komen. Om die reden leidt een verdrievoudiging van de verwerkingscapaciteit van de vergister niet tot een verdrievoudiging van de opbrengst van biogas en dientengevolge tot een verdrievoudiging van de emissies van de WKK-installatie. De N-NOx emissie op jaarbasis blijft maximaal 9.600 kg/jaar voor de beide WKK motoren.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.7. De emissies van transport van en naar de inrichting zijn verdisconteert in de samengestelde bron 17 (totaal 8,5 uur/dg en 300 dagen per jaar) in de AERIUS berekening RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017). In de Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 Pluimveebedrijf Jorritsma Pluimvee BV. en biogasinstallatie Jorritsma Biogas BV. Hoarnestreek 10 en 14 te Tzummarum van 14 november 2016, blz. 15 is deze geraamd op 348,8 kg NOx/jaar.

Het ontwerp van de vergunning is aangepast naar aanleiding van dit onderdeel van de zienswijze.

Het uitrijden van digestaat kan ertoe leiden dat meststoffen op of in de bodem worden gebracht. Op grond van het bepaalde van artikel 3a van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 zijn het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen uitgezonderd van de vergunningplicht die in artikel 19 d, eerste lid 1 van de Natuurbeschermingswet 1998 was opgenomen. Om die reden is de emissie van het uitrijden van digestaat niet betrokken bij de vergunningaanvraag. Per 1 januari 2017 is het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 komen te vervallen. Onder het regime van de nieuwe Wet natuurbescherming is deze vrijstelling van de vergunningplicht ex artikel 2.7, tweede lid Wnb opgenomen in artikel 7.1 van de provinciale verordening Wet natuurbescherming 2017.

³ Co-vergisting van dierlijke mest 2006-2011, Centraal Bureau voor de Statistiek, 1 augustus 2012

Dit onderdeel van de zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.8. Indien MOB twijfelt aan de juistheid van de emissieberekeningen, zal zij zelf door middel van een deskundig tegenoordeel de onjuistheid van deze gegevens moeten aantonen.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.9a In het ontwerp- besluit is overwogen dat het project of de handeling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee geen andere gevolgen kan veroorzaken dan stikstofdepositie die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Er is derhalve geen sprake van overige effecten.

Uit de bij het ontwerp- besluit behorende AERIUS register berekening blijkt dat in de vergunde situatie de depositie op de hectare met hoogste projectverschil in het natura2000-gebied Waddenzee afneemt ten opzichte van de referentiesituatie in het 1ste kwartaal van 2012.

Daarmee is uitgesloten dat deze stikstofdepositie, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat Natura 2000-gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.9b en III.10 Zie onder Ad III.11- t/m III.23.

Ad III.11. Een passende beoordeling is vormvrij. De in de ontwerpvergunning opgenomen verwijzing naar de passende beoordeling in combinatie met de bij de aanvraag ingediende AERIUS Calculatorberekening en de Register PDF zijn op te vatten als een passende beoordeling voor het specifieke project.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.12. De programmatische aanpak leidt er toe dat de generieke bronmaatregelen en de gebiedsgerichte herstelmaatregelen niet specifiek gekoppeld of te koppelen zijn aan de activiteit waaraan toestemming wordt verleend. De maatregelen in het programma vormen een totaalpakket aan maatregelen waarmee op het niveau van het programma wordt gewaarborgd dat de kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden behouden wordt en op termijn de instandhoudingsdoelstellingen voor die habitattypen en soorten met een voor stikstof gevoelig leefgebied kunnen worden gerealiseerd. Op basis van het programma kan het bevoegd gezag voor de vergunningverlening met zekerheid vaststellen dat, tegen de achtergrond van de staat van de habitattypen en leefgebieden van soorten, de geprognosticeerde effecten van autonome ontwikkelingen en het algehele en geborgde overheidsbeleid, de effecten van een individuele activiteit niet significant zijn voor een Natura 2000-gebied. De voor een individuele activiteit beschikbare ontwikkelingsruimte - die wordt toegekend en afgeschreven bij vergunningverlening voor dat project – brengt dat tot uitdrukking.

De PAS-maatregelen zijn geen compenserende maatregelen. Uit de gebiedsanalyses en de generieke passende beoordeling blijkt immers dat met de PAS-maatregelen wordt voorkomen dat de natuurwaarden in PAS-gebieden worden aangetast door de toedeling van ontwikkelingsruimte. Behoud van die natuurwaarden is in de PAS geborgd. Nu er geen sprake is van aantasting van deze natuurwaarden is er ook geen noodzaak tot compensatie voor die aantasting.

De generieke bronmaatregelen en de gebiedsgerichte herstelmaatregelen uit het programma zijn deels aan te merken als instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen in de zin van artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrictlijn en, in relatie tot nieuwe projecten, deels als maatregelen waardoor ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld. Met de maatregelen wordt op het niveau

van het programma gewaarborgd dat overal een langjarige afname van stikstofdepositie wordt gerealiseerd, de kwaliteit van de voor stikstof gevoelige habitattypen en leefgebieden behouden blijft en de instandhoudingsdoelstellingen voor de betrokken habitattypen en soorten met een voor stikstof gevoelig leefgebied niet in gevaar komen en zonder onevenredige vertraging worden gehaald.

Wij verwijzen in dat kader naar de uitspraak van de Afdeling van 27 januari 2016 (nr. 201406537/1/R2 en 201406589/1/R2, rovo 4.7) waarin wordt geoordeeld dat (toekomstige) instandhoudingsmaatregelen als feitelijke ontwikkeling in een effectbeoordeling mogen worden betrokken.

De gebiedsanalyses vormen de passende beoordeling op gebiedsniveau. Aan de hand van gegevens gegenereerd door het rekeninstrument AERIUS is in de gebiedsanalyses op hectareniveau bepaald hoeveel ontwikkelingsruimte kan worden toegedeeld aan projecten die stikstofdepositie tot gevolg hebben op voor stikstof gevoelige habitattypen zonder dat dit leidt tot verslechtering van de kwaliteit van die habitattypen (en dus tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied) of tot onevenredige vertraging in het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen ten opzichte van de situatie zonder PAS. Bij het opstellen van het programma is rekening gehouden met het feit dat wordt gestart met de uitgifte van ontwikkelingsruimte terwijl een deel van de herstelmaatregelen nog moeten worden uitgevoerd of pas na enige tijd effect sorteren. In de Gebiedsanalyse is aangegeven wat de responstijd is van de herstelmaatregelen. Met deze responstijd is rekening gehouden bij het ecologische oordeel in de Gebiedsanalyse. Bovendien wordt de ontwikkelingsruimte gefaseerd beschikbaar gesteld.

Uitvoering van de maatregelen is voldoende verzekerd. Daartoe is in artikel 19kj Nbw 1998 opgenomen dat de bestuursorganen die het aangaat, zorg dragen voor een tijdige uitvoering van de PAS-maatregelen.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.13. De aanvraag is beoordeeld op grond van de beoordelingssystematiek zoals opgenomen in de Nbw en PAS (paragraaf 2a Nbw) en de daarbij behorende regelgeving (o.a. artikel 5 van de Regeling PAS).

Voor zover met referentiedata de Europese referentiedata van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden bedoeld, verwijzen wij naar hetgeen de "Nota van antwoord. Zienswijzen op het ontwerp Programma Aanpak Stikstof 2015-2021" (pagina 37) hierover stelt.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.14. Uitgangspunt van de PAS is dat de stikstofdepositie een dalende lijn vertoont. Dit wordt nauwlettend gemonitord. Als blijkt dat deze daling zich niet of onvoldoende doorzet, zullen er extra brongerichte maatregelen genomen worden. Er is dan ook een pakket aan reservemaatregelen voorhanden, die zullen worden ingezet wanneer dat nodig blijkt. Ook kan de beschikbare ontwikkelingsruimte per jaar worden herzien.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.15. Los van de vraag of er de afgelopen jaren al dan niet sprake zou zijn van een daling van de ammoniakconcentraties, zegt een trend niets over de correctheid van de passende beoordeling van de PAS.

In zo verre in dit zienswijzeonderdeel wordt betoogd dat door middel van de PAS sprake is van een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie is dat beeld onjuist. Stikstofemissies en daarmee stikstofdepositie nemen gemiddeld genomen in de autonome situatie af. De PAS bevat extra brongerichte maatregelen waardoor de stikstofemissie nog verder afneemt. De PAS zorgt ervoor dat er in ieder geval nergens een toename zal plaatsvinden op stikstofgevoelige na-

tuur ten opzichte van de autonome situatie. Een deel van die extra afname komt ten goede aan de natuur. De overige extra afname van de stikstofemissie wordt ingezet om projecten en andere handelingen mogelijk te maken. Door de uitgifte van depositieruimte voor grenswaarden en ontwikkelingsruimte voor projecten en andere handelingen neemt de stikstofdepositie enigszins langzamer af dan het geval zou zijn zonder de uitgifte van depositieruimte voor grenswaarden en ontwikkelingsruimte. Dit leidt evenwel niet tot onevenredige vertraging in het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. De stikstofdepositie daalt.

In de PAS wordt wat betreft de daling van de stikstofdepositie vanwege vaststaand beleid het volgende vermeld:

“Met het vaststaande beleid daalt de stikstofdepositie naar verwachting de komende jaren gestaag verder, ook wanneer wordt uitgegaan van een economische groei van 2,5%. Dit komt doordat de meeste stikstof emitterende sectoren, zoals verkeer en landbouw, steeds schoner worden. Zo zal op basis van het vaststaande beleid dat is neergelegd in het nationale samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit de NOx-emissie in het verkeer in de periode tot 2020 afnemen met circa 40%. De ammoniak-emissie in de landbouw zal in deze periode op basis van vaststaand beleid met circa 3% afnemen.”⁴ (paragraaf 2.2, bladzijde 14 PAS).

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.16.a. Binnen het Programma Aanpak Stikstof is op basis van indicatieve berekeningen vastgesteld tot hoeveel depositie activiteiten met een effect kleiner of gelijk aan 0,05 mol/ha/ja in cumulatie per Natura 2000-gebied gaan leiden. Deze depositie maakt onderdeel uit van de depositieruimte voor autonome ontwikkeling, binnen de totale depositieruimte die er per Natura 2000-gebied is bepaald. Uit de passende beoordeling is tot op hectareniveau gebleken dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast door uitgifte van deze totale depositieruimte. Ingevolge artikel 8 van de Regeling PAS geldt de meldingsplicht niet voor activiteiten met een depositie die kleiner of gelijk is aan 0.05 mol/ha/ja. De deposities die kleiner of gelijk zijn dan de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/ja worden in het kader van het programma gemonitord als onderdeel van de monitoring van de autonome ontwikkeling. Bijsturing kan plaats vinden indien dit uit de monitoring noodzakelijk blijkt. De effecten van deze activiteiten gezamenlijk worden door AERIUS Monitor in beeld gebracht en zijn als zodanig binnen de passende beoordeling van de PAS beoordeeld. Door deze activiteiten gezamenlijk in beeld te brengen, zijn ook de effecten daarvan op verder weg gelegen gebieden in beeld gebracht.

Ad III.16.b. Sinds eind april 2016 geldt op grond van art. 3a van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Nbw voor het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen. Op grond van Artikel 2.9, derde lid, van de Wet natuurbescherming is in de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017 opgenomen dat de vergunningplicht als voorzien in Artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming niet van toepassing is op het weiden van vee en het gebruik van meststoffen. Omdat het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, waarin deze vrijstelling was verleend per 1 januari 2017 is vervallen wordt de vrijstelling op deze wijze beleidsarm voortgezet.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.17. U heeft niet aangegeven welke soorten en welke gebieden. Deze zienswijze leid niet tot een aanpassing van het ontwerpbesluit.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.18. Per gebiedsanalyse is aangegeven welke maatregelen met welke planning (binnen welke PAS-perioden) uitgevoerd zullen gaan worden en hoe de uitvoering van de maatregelen is geborgd.

⁴ Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM), 'Grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland', Rapportage 2013.

Per habitatype heeft daarop een beoordeling plaatsgevonden of het maatregelenpakket voldoende is om het instandhoudingsdoel te realiseren. Daarbij is betrokken het treffen van generieke emissiebeperkende maatregelen en de uitgifte van de ontwikkelingsruimte.

Op basis daarvan is geoordeeld dat er met de uitgifte van ontwikkelingsruimte in relatie tot het geschetste depositieverloop en bij de uitvoering van de in deze gebiedsanalyse genoemde en geborgde maatregelen op habitatniveau geen verslechtering optreedt, behoud gedurende de eerste PAS periode is geborgd en daar waar uitbreidings- en of verbeterdoelen aan de orde zijn, geldt dat deze op termijn behaald kunnen worden ondanks de uitgifte van ontwikkelingsruimte. Het is onder deze condities daarom verantwoord om over te gaan tot het uitgeven van de ontwikkelingsruimte.

Op basis van het programma kan het bevoegd gezag voor de vergunningverlening met zekerheid vaststellen dat de effecten van een individuele activiteit niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied. De voor een individuele activiteit beschikbare ontwikkelingsruimte, die wordt toegekend en afgeschreven bij vergunningverlening, brengt dat tot uitdrukking. Niet alles wat deze bronmaatregelen zouden moeten opleveren tot het jaar 2030 (de afspraak gaat over 10 kiloton), wordt al in de eerste PAS-periode (2015-2021) ingeboekt en omgezet in toe te delen ontwikkelingsruimte. Tot 2020 gaat het om circa 3,2 kiloton. Ook hier is bijsturing mogelijk bij tegenvallende resultaten. Bovendien zouden tegenvallende reductiecijfers in de toekomst kunnen leiden tot nieuw overleg over de overeengekomen bronmaatregelen.

Bij de bepaling van het depositie reducerende effect van het Besluit emissiearme huisvesting is rekening gehouden met de mogelijkheden van interne saldering. Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het ontwerpbesluit.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.19.

Het programma aanpak stikstof bevat generieke brongerichte maatregelen die, in aanvulling op het vaststaande beleid, voor een extra daling van stikstofdepositie zorgen. Zij hebben tot doel het probleem van de overbelasting van stikstofdepositie bij de bron aan te pakken door de emissie van ammoniak te reduceren. Het programma bevat maatregelen en voorziet in zogenoemde ontwikkelingsruimte, waardoor de bevoegde gezagen toestemming kunnen verlenen voor projecten en andere handelingen die een toename in de stikstofdepositie veroorzaken op voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Van dubbeltellingen met reeds genomen maatregelen kan daarom geen sprake zijn.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.20. In de gebiedsanalyses zijn voor ieder Natura 2000-gebied specifieke herstelmaatregelen geselecteerd met het oog op de bestaande kwaliteit en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De herstelmaatregelen zijn gebaseerd op de herstelstrategieën.

Er is een onafhankelijke wetenschappelijke review uitgevoerd van de herstelstrategieën. Deze zijn voldoende tot goed beoordeeld.

Uitvoering van de maatregelen is voldoende verzekerd. Daartoe is in artikel 1.13, lid 5, Wet natuurbescherming opgenomen dat de bestuursorganen die het aangaat, zorg dragen voor een tijdige uitvoering van de PAS-maatregelen.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.21. Anders dan deze zienswijze aangeeft wordt in het ontwerp- besluit nergens iets van dien aard overwogen. Zo de PAS op dit punt onvoldoende basis biedt ter onderbouwing om tot vergunningverlening m.b.t. effecten van stikstof over te kunnen gaan, dan heeft dat op dit project in ieder geval geen invloed gehad.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.22. Het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen zijn activiteiten die vrijgesteld zijn van de vergunningplicht en derhalve geen toetsing behoeven. Onder die activiteiten verstaan wij ook de vervoersbewegingen/werkzaamheden die daarvoor noodzakelijk zijn om bovengenoemde activiteiten te kunnen uitvoeren. Uiteraard kunnen op individuele bedrijven wel wijzigingen in de bedrijfsvoering aan de orde zijn, waar het de intensiteit van de beweiding op individuele percelen of bemesting in relatie tot het grondgebruik (grasland, akkerbouwgewas) betreft. De effecten van dergelijke wijzigingen middelen zich echter uit over de verschillende bedrijven die effect kunnen hebben op een Natura 2000-gebied, vanwege de jaarlijkse gewasrotaties en de afwisselende intensiteit van beweiding per perceel.

Daar komt bij dat in het kader van het programma aanpak stikstof is voorzien in een voortdurende monitoring van de ontwikkeling van de stikstofdepositie en de effectiviteit van maatregelen op gebiedsniveau. Bijsturing – bijvoorbeeld door aanvullende maatregelen of door vermindering van de toe te delen ontwikkelingsruimte – zal plaatsvinden als dat noodzakelijk is in het licht van de vereisten van artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Derhalve zijn verslechterende effecten uitgesloten.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Ad III.23. De PAS-maatregelen zijn geen compenserende maatregelen. Uit de gebiedsanalyses en de generieke passende beoordeling blijkt immers dat met de PAS-maatregelen wordt voorkomen dat de natuurwaarden in PAS-gebieden worden aangetast door de toedeling van ontwikkelingsruimte. Behoud van die natuurwaarden is in de PAS geborgd. Nu er geen sprake is van aantasting van deze natuurwaarden is er ook geen noodzaak tot compensatie voor die aantasting. Een ADC toets is daarom niet nodig.

Deze zienswijze geeft mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Conclusie:

De zienswijzen van Burgemeester en wethouders van de gemeente Franekeradeel en de Omwonenden Sédyk en Hoarnestreek geven mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Aan de zienswijze van MOB onder III.3 is tegemoetgekomen door opname van voorschrift 4.

Aan de zienswijze van MOB onder III.7 is tegemoetgekomen door verdiscontering van de emissies van transport in de samengestelde bron 17 in de AERIUS berekening RtqzCBjQZqBy (30 juni 2017), overeenkomstig de tot de aanvraag behorende Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 Pluimveebedrijf Jorritsma Pluimvee BV. en biogasinstallatie Jorritsma Biogas BV. Hoarnestreek 10 en 14 te Tzummarum van 14 november 2016, blz. 15.

De overige zienswijzen van MOB geven mij geen aanleiding om het ontwerp van de vergunning aan te passen.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen